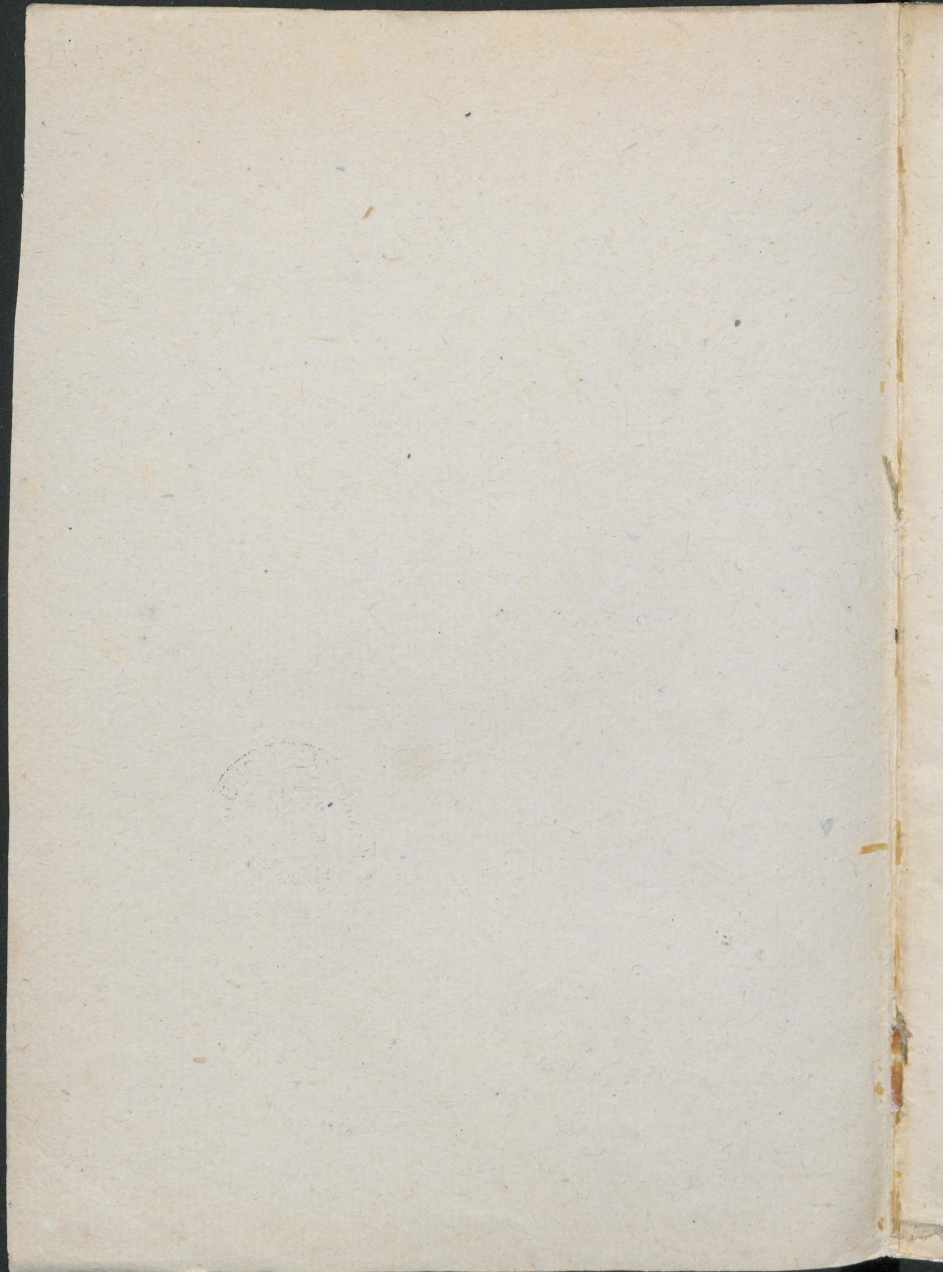

INSTRVCTIE
Gegeven by hare Hoocheden

aenden Marquiz Ambrosio Spinola/den President Richardot/den Secretaris Mancicidor/Pater Commissaris generael/eñ den Audiencier Verreycken/Ghedeputeerde van weghen hare Hoocheden tot de handelinghe van Vrede/tusschen den Koninc van Spangien ende hare voorsz Hoocheden ter eenre/ende de Heeren Staten generael der vereenichde Neder-landen ter ander zijden.

Wt het Fransoys ghetrouwelijck overghezet.

Ghedruct int Jaer onses Heeren/
M. D. C. VIII.

☞ # Instructie voor u-lieden onsen Neve Ambrosio Spinola/ Marquiz van Benaffro/ etc. den President Richardot/ Secretaris Mancicidor/ Pater Commissaris generael/ ende Audiencier Verreycken/ van tghene ghylieden zult te doene hebben in Hollandt/ alwaer wy u jeghenwoordichlijc zeynden om de handelinge van den Vrede/ volghens de macht die wy ulieden ghegheven hebben.

Ghylieden weet dat de Stede van den Haghe in Hollant is bescheyden ẽ verkosen tot de vergaderinge/ twelc zy ter glorien Gods/ ẽ alzo zult ghylieden u derwaerts moeten vervoegen/ om ten gestelden tyde aldaer te wesen/ ende ulieden daer schicken ende besoigneren ghelijcformich uwe Instructien ende nae tghene ghylieden weet te wesen d'intentie vanden Coninck onsen Heere ende broeder/ ende de onse.

Ende gelijc ghylieden daer vinden zult de Ghedeputeerde vande Coningen van Vrancrijc/ Engelant ende Denemarcke/ indien ghylieden gheware wort dat hare meyninghe is tusschen te komen ende tegenwoordich te wesen op de handelinghe/ ghylieden zult zoetelijc ende eerlijc haer excuseren/ ende daer van wtsluyten ẽ met termen zo beleeft/ datse hun niet moghen belghen of daer aen stooten/ ende min bemercken datmen eenich mistrouwẽ van hunlieden heeft. Ter contrarie/ ghylieden zult moghen zegghen tot de Ghedeputeerde van de Staten der Gheunieerder Provincien/ dat ghylieden niet quaet noch vremt zult vinden datse hare affairen communiceren met hunlieden/ ende hun behelpen met hare wijse raden ende advijsen/ ende dat ghylieden ernstelyck belast zijt/ oock tzelve te doen/ overmidts wy de voorsz Heeren Coningen houden voor onse goede Bontghenoten/ begeerich tot de ghemeyne ruste/ ende gheaffectioneert tot den welstant onser zaken.

Ende daedtlijc/ ghelijc ghylieden verzekert zijt/ dat de voorsz Staten hunlieden zullen communiceren alle tghene passeren ende ghehandelt zal worden/ ende dat hunlieden niets verborgen zal zijn: alzo zult ghylieden moeten toonen tzelve vertrouwen op hunlieden/ ende particulierlijck op den President Jennin/ met den welcken ghylieden u ghemeynsaem zult moeten houden zo veel moghelijc zal zijn/ hem doende verstaen/ dat wy zo goeden gevoelen van hem hebben/ dat wy vastelijc ghelooven/ dat boven tbevel dat hy van synen Koninc daer van heeft/ hy oock daer toe brenghen zal van tsyne/ ende van synen vlijt tghene hy zal moghen/ om (overkomende eenighe swaricheden inde handelinghe) te middelen/ ende de partijen te brenghen tot tghene rechtveerdichst ende billijckst zal zijn/ ende zult tzelve doen met de Ghedeputeerden van Enghelant/ dan wel in ghemeyner termen: ons betrouwende dat ghylieden in dit regard u discretelijck zult draghen/ aen haer te communiceren tghene ghylieden zult weten hun niet verborgen te zijn/ ter ander zijden altijt reserverende tghene ghylieden oordeelen zult secreet te moeten blijven.

Nu komende tot de substantie van dese handelinge/ gedenct/ dat het punct vande Religie (voor de welcke den Koninc onsen voorsz Heere ende broeder ende wy besondere zorghe draghen meer dan yemant anders) zij het principael/ ende tghene aldereerst in dese handelinghe ghestelt zal moeten worden.

Ende in dit regard zult ghylieden voorwenden de vrije ende openbare oeffeninghe van onse H. Religie, ende dat de Catholiken daer inne moghen leven in alder zekerheyt/zonder datmen se zal moghen ontrustighen/overlasten/oft harder handelen als d'andere.

Ende ghelijc apparentelijc sylieden aldaer/hun hier toe swaerlijc zullen begeven/ zult ghylieden hun vertoonen/dat (hunlieden zo liberaligc hebbende gheaccordeert tghene een yeghelijc oordeelen zal ons zo schadelijc te wesen)sy gheen reden zouden hebben / ons te weygheren / tghene veel eer hun strecken zal tot nutticheyt als tot achterdeel / ende waertoe wy niet beweeght zijn / dan uit een ijver die wy hebben tot de eere Godes/ noch daer in en pretenderen dan de quijtinghe ende ontlastinge van onse conscientien/ende niet eenighe eyghen bate.

Als datse wijs ghenoech zijn/ om te bemercken dat het zal wesen den welstandt van hunnen staet/ om dat sy daer door zullen behouden een oneyndelijc ghetal van volck ende huysghesinnen/zo sy daer moghen leven ende God dienen in verzekertheyt die anders van daer zouden vertrecken/ende tot ons komen/ ende daer door zal ons volck aenwassen/ende thunne afnemen/ ende dat inde grootheyt ende menichte van volck/ een goedt deel bestaet van tgheluck ende den voorspoet van een Republijcque.

Ende ofse (om u te diverteren) zeyden / dat tzelve oock hunlieden behoorde toeghelaten te worden in onse Landen: Ghylieden zult antwoorden / datter groot onderscheyt zij tusschen d'een ende d'ander / dat tghene sylieden begheeren nieu is/ ende wy, het ghene dat onse was / ende daer van men ons berooft heeft / dat de Catholijcken zijn hun Broeders/hun Maechschap/ hun Vrienden ende Landtslieden / ende dat het een over-wreede zake zijn zoude / hun dese vertroostinghe te weygheren.

Op dit besonder/zult ghy alle de instantien doen/ die ulieden alderbeleefst moghelijc zullen zijn/ ende om dat te vorderen / zuldy u addresseren aenden President Jennin; vertoonende dat dit punct niet min importeert den Koninc syn Meester als ons/ende dat ghelijc Rome/ende alle de Catholijcke Princen/ ende den voorsz Heere Koninc zelve ons condemneren zouden/indien wy't anders deden. Oock de voorsz Princen alle de Catholiken/ende de Paus zelve / zouden hun over hem beklaghen/indien het contrarie ghebeurde/ om datse weten dat tzelve in syne handt is ende dat de voorsz Staten hem tzelve niet weygheren zullen/indien sy hem daer toe ghebracht zien/ende dat hy tstuck heftich aenvat.

Ende in allen ghevalle na dat ghylieden hun zult zien ghedisponeert om te middelen ende te bepalen dese exercitie/neemt tijt om ons daer van t'adverteren/ aleer daer in yet te besluyten op dat wy daer op moghen resolveren/ ende ulieden onsen wille ontbieden: ende vergheet niet den Brief vanden Bisschop van Antwerpen/ om ulieden daer mede te behelpen in tghene u moghelijc zal zijn.

Int stuck van Vrije / nadien ghy weet wat wy gheconsenteert hebben / en zult ghylieden niet beschroemt zijn tzelve te clausuleren tot hun ghenoeghen/ende zonder yet te doen oft zegghen dat hun mach brenghen in opinie / dat wy willen contraventeren de verklaringhe die wy hun daer van ghegheven hebben/ ende die wy verstaen punctuelijcken te volbrenghen.

Hun-

Hunlieden consenterende de Traffique op Spangien (welck ghy zult moghen doen op de zelve forme als den Fransoysen ende Engelschen) zullen sy absolutelijc afstant moeten doen van die op Oost ende West-Indien / ende hun verbinden te straffen de ghene van de hare / die hun verstouten zouden dese reyse aen te nemen / als Brekers van den Vrede / ende Vyanden van de ghemeene ruste / tzij datse zelfs in persone of door de hunne dese reyse doen / tzij datse gheassocieert zijn met andere van ander Natien / onder wat couleur oft decsel dat het zij.

Handelende van de Traffique op Spangien / zalmen ooc moeten spreken van dien alhier / ende nu sy apparentelijc die gantsch thunnen voordeel zullen begeeren / zoo zullen sy in allen ghevalle vrije passagie moeten gheven ende zonder yet te betalen / de schuyten ende schepen die recht tot ons zouden willen komen / van waer dat het zij / ende de ghene die van ons elders zullen willen gaen: ende in allen ghevalle / en zullen niet meer moghen trecken van de oude Rechten ende Tollen / die betaelt wierden voor de Oorloghe / zonder te pretenderen noch recht van Convoy noch Licenten / welcke schijnt dat aen weder-zijden behoort af-gheschaft te worden.

Ghylieden zult ooc ghedencken / handelende van onse commercie / hun voor te stellen / datmen moet adviseren ende concerteren op eenen zelven voet / van de Privilegien welcke men d'Enghelsche Natie gheven zal / om die van weder zijden te verghelijcken / overmids d'eene partie daer door gheinteresseert zoude zijn / ende misschien alle beyde door lanckheyt van tijde.

T'stuc vande goederen van weder zijden / zal ghetracteert moeten worden / ende zult verzorghen t'onderzoecken / hoe sy't verstaen / ende indien sy daer toe gheneycht zullen zijn dat de restitutie gheschiede ande particuliere van elcke zijde / om die te ghebruycken van den dach af van t'besluyt van het Tractaet / zonder yet te pretenderen aende voorleden vruchten ende inkomsten / zo sy niet en zijn ghelicht noch ontfanghen / ende zonder daer inne te begrijpen de goederen verbreemt by weghen van Justitie / ende tot betalinghe vande schulden vanden Eyghenaer / nochte desgelijcx die ghegeven zijn in vereeringe / indien ghy siet hunlieden daer toe gheneycht te wesen / ende dat onse partie daer door niet verkort en zij. Ende de voorsz Eyghenaers hun beklagende / dat de voorsz goederen zouden zijn verkocht tot een slechte prijs / indien sy die niet en mochten weder nemen / betalende den koopers den prijs ende de nutte ende nootlijcke verbeteringhe.

Van daer zalmen komen tot de kerckelijcke goederen / alwaer apparentelijck meerder swaricheyt in zijn zal / waerinne ghy nochtans zult moeten aenhouden / ende daer toe employeren den voorsz Jennin / ghelijc in t'stuc vande Religie: ende ten minsten zout ghy behooren te verkrijghen restitutie ende t'volle ghebruyck den Prelaten ende andere kerckelijcke Personen alhier / vande goederen die sy aldaer hebben / ende een deel van die aldaer tot het voetsel ende onderhoudt vande Priesters ende Religieusen die de Catholijquen aldaer zullen moeten dienen / ende d'exercitie doen van onse Religie / ghelijck wy die pretenderen ende verhopen.

Daer naer zal komen t'ghene ons int bezonder aengaet / ende ten alderreersten zul dy hun vraghen / wat erkentenisse ende vergheldinghe sy ons willen doen / in plaetse vande Aiden ende subsidien / die wy verliesen zullen by dese renunciatie / ende

indien men niets verkrijgen mach, ten minsten behooren sy ons toe te laten tghebruyck van onse goederen bestaende in renten/ besondere heerlijckheden / ende erfgronden / niet redelijck zijnde dat wy van slimmer conditie zouden wesen / als de minste van hun ofte onse ondersaten/ welcken toeghelaten zal worden tghebruyck van hunne goederen voor het toekomende.

Oock zo zijn de Tollen Domeine/ ende daer van is de zelve redene als int voorgaende / overmits sy de souverainiteyt niet raken / ghelijck wy die sien lichten by veel particulieren ende daer in succederen als tot Patrimonie van hunne Voorzaten. Ende nochtans zo spllieden ons die niet en zouden willen toelaten in hunne landen ende onder hunne Jurisdictie / zoudet redelijck zijn datse ons in verghelдinghe Jaerlijcx eenighe somme gaven / in het welcke gheen souverainiteyt zal gheleghen zijn.

Daer naer zalmen moeten tracteren vande palen oft limiten/ om de deelinghe van tghene wy behouden / met het ghene wy hun quitteren: Ende en zoude niet weynich zijn/ dat wy die mochten hebben/ zulcx/ dat de Nature ons scheydde; als vande zijde van Vlaenderẽ de Zee/ ende van Brabant ende Gelderlant den Rhijn ende de Wale/ ende ons alzo zuyvers lieten Vlaenderen/ ende accordeerdẽ Bergen op den Zoom/ Geertruydenbergh/ Breda/ Heusden/ Grave/ ende Nieumeghen/ ende wy aen hunlieden de Forten vanden Rhijn / ende de Steden van Linghen/ Oldenzeel ende Grol.

Ende nu/ alzo het deel in alles niet ghelijck en schijnt/ zoo zalmen hun moghen vertoonen/ dat het meerdere dat wy hunlieden quitteren/ wel meriteert datse yet wat voor ons doen. Ende dewyle sy zouden moghen wederleggen van Geertruydenbergh ende Heusden / welcke sy pretenderen ende altijts gheprетendeert is ghewеest te zijn Hollant en gheen Brabant/ zo is de redene wel verscheyden in regard van Berghen op Zoom / ende Breda / welcke particuliere Heeren toe behooren/ aen de welcke sy wederom gheghеven zullen moeten worden/ indien daer restitutie van goederen aen weder zyden is; ende wy zijn te vreden dat ghylieden belooft/ dat wy daerinne gheen garnisoenen zullen legghen / maer die vredelijck zullen laten ghebruycken de Princen van Orangien ende Marquisen van Berghen / als hun eyghene ende besondere patrimonien. Ende tzelve zal uliеden ghedencken van Lillo / welcke van eenen particulieren is / ende men zal de Stercte demoliеren ende slichten / ghelijck ghylieden tzelve consenteren zult vande Forten / die wy hebben op de Riviere van Antwerpen.

Indien sy hun teghenstellen in dat van Nieumegen/ ten minsten houdt aen om de Grave / met aenbiedinghe van gheen garnisoen daer in te legghen / indien sylieden tzelve willen doen met Nieumeghen.

Ende eyntlijc/ om te meer dese zake te verlichten/ zult ghy hun mogen aenbieden/ dat wy te vreden zijn Rhijnberc weder te geven aen den Cheur Furst van Cuelen/ ende daer door ons in alles priveren vande passagie vanden Rhijn / twelcke ghy hunlieden wel zult weten aen te preken: Maer boven al dat Vlaenderen gheheel onse blijft/ als zijnde tghene dat ons meest importeert.

Oock zuldy handelen opt stuck van hunne Munte/ om die te effenen ende brenghen op den zelven voet van de onse / overmidts de traffique andersins niet gaen

mach

mach ghelijck't behoort/nochte belet worden datter gheen confusie in en zij.

Alle welcke verklaerde puncten / ghearresteert ende besloten / zalt betamen dat ghy zoetelijck in een andere materie treedt / ende vertoont hun met de alder zoetste woorden die ghy meugt/ende als van u zelven/dat ons lichaem tsamen vereenicht/ genoechsaem was om hemzelven t'onderhouden ende beschermen/tegen den genen die't hadde willen beschadighen / maer ghedeylt ende ontledet / ghelijck het gaet worden : daer en is niet aen te twijffelen/ ofte het zal zoo verswacken / dat noch sy ghenoechsaem zullen wesen zonder ons / noch wy zonder hun / teghen den ghenen die ons zoude willen bespringhen: Ende dat daeromme wylieden ende sylieden behooren ernstelijc te letten op de middelen van onse ghesontheyt/ om niet ghestelt te worden tot de wille ende ambitie vande zulcke/die ons niets goets en willen. Verzoect haer/datse willen dencken op hun zelven ende ons/ ende na dat wel overghemerckt / ulieden voor te stellen tghene sy oordeelen zullen nut voor het Ghemeyne Vaderlant.

Indien sy niet zegghen / ghy zult hun verklaren / niet te willen pretenderen oft spreken van souverainiteyt, hoe bepaelt ofte ghérestringeert / om dat wy hun die eenmael ghelaten hebbende/ende dat beetken ingheswolghen/onse gedachten daer gantsch afghewekén zijn ; maer indien sy daer op wel dencken / moghelijc zullen sy goet vinden te behooren / ons te nemen tot Bescherm-Heeren / om dat sy'er gheen hebben moghen meer thunnen voordeel als ons / ende op dit punct zuldy moghen communiceren mette Ghedeputeerden die wy verstaen zullen daer te wesen van weghen den Paltz-Grave/ende moghelijc met de participatie van eenighe Cheur Fursten oft andere van't Rijck / om te sien oft sy ulieden willen helpen in dese pretensie/ op de welcke ghylieden aenhouden zult/ende beneerstighen te verkrijghen/ in wat forme het zij/waer toe ghylieden niet bekommert zult wesen/by alzo verre men de Name mach verwerven.

Ende oft sylieden daer toe niet wilden verstaen / ten minsten datmen eene vaste vrientschap maeckte / om te zijn Vyanden van Vijanden / ende Vrienden vande Vrienden/ niet om andere te offenseren/ dan om te beschermen/ende malkander te helpen in ghevalle van eenighe vremde invasie/ende dat wy voorwaer groot perikel loopen indien wy ons niet door eenen nauwen bandt tsamen en verbinden/om zorghe d'een voor d'ander te draghen: Maer roert dese snare zoo zoetelijck/dat de Fransoysen ende Enghelschen daer van geadverteert zijnde / niet vermoeden dat wy van voornemen zijn hun te beschadighen:Ghy zult hunlieden wel zoetelijc moghen insinueren/dat onse partie hun altijt verzekerder zal wesen als de hunne/ende dat de steunsel van Spangien veel vaster ende bondigher zal zijn als die welcke sy elders zullen nemen.

Ende zo sy daer toe niet verstaen willen/ ten minsten dat wy ons verloven d'een d'ander niet te offenseren nochte hulpe te doen van volck/ munitie van oorlooghe/ van ghelt/ raet oft andersins aen deghene die ons zouden willen quaet doen/ met belofte van te straffen als Brekers vande Ghemeyne Trouwe yeghelijc van syne zijde/ die hun vervorderen zouden te helpen ende dienen de vijanden van d'ander zijde, ende hier toe zuldy voor al moeten neerstich aenhouden.

Het

Het punct van tvremdt krÿchsvolc/is klaer ghenoech/ende ghelÿc apparentelÿc de Fransoysen ende Enghelschen insisteren zullen/op dat sy het vertrec begheeren/ zo zuldy hun kort af moeten snÿden/ende hun vertoonen/ dat wy beter gefondeert zÿn om die te behouden/als sylieden om hun te behelpen met Fransoysen/Enghelschen/Schotten ende diergelÿcke.

Vergeet niet de memorie die ulieden in handen gestelt is van wegen den Grave van Embden/om hem te helpen ende favoriseren in alle tghene ghy zult moghen.

Ghelÿck ghylieden oock doen zult inde zaecken die de Ghedeputeerden van den Hartogh van Cleef ulieden communiceren zullen/ ende voor al dat wy niet en verliesen van't recht dat ons mach toe behooren op eenighe plaetsen vande voorsz Hartoghe/tzÿ by weghe van vertreck oft anderssins.

Insghelÿcx zult ghylieden ontfanghen eenighe memorien vanden Cheur Furst van Cuelen / om hem ende synen staet te bevorderen / in tghene men zal moghen/ ende tzelve zult ghylieden ooc doen teghen andere nabuerighe Princen/ indien sy u daer toe verzoecken.

Ende ten laetsten/ ghylieden zult niet laten ons mede te deelen (zoo dicwils ghy meucht) vanden voortganck uwer handelinghe/ende van alle tghene daer in passeren zal/om des noot zÿnde/ulieden daer inne de orden te gheven die wy bevinden zullen te behooren.

Ghedaen binnen Brussel/den xvjen Januarÿ/ 1608.

Was gheparapheert Rich. vt.

Ende gheteyckent C. Albert. A. Isabel.

